

HISTORIA SZKOŁY W STAREJ WSI

1. Początki szkolnictwa i szkoły parafialne w II połowie XIX wieku

Mówiąc o historii szkoły w Starej Wsi, należy sięgnąć myślą do czasów zaborów, kiedy to od 1772 roku Ziemia Brzozowska znalazła się pod zaborem austriackim. Tereny południowej Polski były najbardziej zacofane pod każdym względem. Ludzie żyli w ciemnocie i biedzie. Dzieci najczęściej pomagały rodzicom w gospodarstwie i pracach polowych. Bardzo trudne warunki życia sprawiły, że ten czas określano mianem „nędzy galicyjskiej”.

Na całe szczęście byli ludzie, którzy rozumieli potrzebę istnienia szkoły i konieczność nauczania. W 1851 roku podjęto pierwsze próby nauczania. Nauka odbywała się w domu prywatnym u szewca Onufrego Chmielowskiego (nr domu 169 wg spisu z 1868 roku). Budynek ten znajdował się między obecnym Jezuickim Centrum Pielgrzymkowo – Turystycznym „Pod Parnasem” a Kolegium Ojców Jezuitów. Zajęcia prowadził wieśniak Jan Ziemiański (1851 – 1853).

Jak podaje „Kronika szkoły parafialnej wraz z księgą wizytacyjną”, początki nauczania szkolnego w Starej Wsi były związane z utworzeniem 5 lipca 1852 roku autonomicznej starowiejskiej parafii pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. W 1853 roku **ks. Franciszek Obrąpalski SJ** zorganizował jednoklasową szkołę parafialną , która istniała do 1855 roku. Mieściła się w budynku starego szpitala dla ubogich (nr domu 167). Nauczycielem był Jan Kwiatkowski. Nauka odbywała się w dwóch oddziałach. W oddziale I uczono religii, czytania, pisania i rachunku pamięciowego. W II oddziale utrwalano zdobyte wiadomości i umiejętności, a dodatkowo wdrażano dzieci do „rachunków na piśmie”.

W 1855 roku przystąpiono do budowy nowej szkoły. Ksiądz Franciszek Obrąpalski zarządził składki w parafii „ na nowy przybytek nauki”. W latach 1855 – 1859 powstał budynek szkoły parafialnej na miejscu obecnej kaplicy odpustowej . W szkole znajdowała się jedna sala lekcyjna i małe pomieszczenie dla nauczyciela. Pracowali w niej kolejno: Tadeusz Wasylewicz z Jasionowa i Józef Reszko, starowiejski organista. Zajęcia szkolne były wizytowane – jak wcześniej – przez administratora parafii ze Starej Wsi i dziekana z Brzozowa. W 1859 roku rozebrano budynek ze względu na konieczność nowego zagospodarowania terenu wokół sanktuarium.

W tym samym roku gmina Stara Wieś zakupiła u Stanisława Pilawskiego z Brzozowa budynek pokryty strzechą, w którym znajdowała się niewielka sala lekcyjna, kuchnia i pokój dla nauczyciela.

Budynek szkoły

Sala lekcyjna

W tej parafialnej szkole w dalszym ciągu uczył organista Stanisław Reszko – do 1862 roku. W latach 1863 – 1876 decyzją konsystorza biskupiego w Przemyślu, prowadzenie zajęć powierzono Janowi Antoniewiczowi. Od 1 marca 1876 roku obowiązki nauczyciela pełnił Piotr Biega. Do szkoły uczęszczało 115 dzieci. Uczniowie pisali na tabliczkach rysikiem. Na ławkach mieli katechizmy, rzadziej elementarze. Nauczyciele korzystali m. in. z następujących pomocy dydaktycznych: kuli ziemskiej, mapy Galicji oraz gramatyki Łazowskiego.

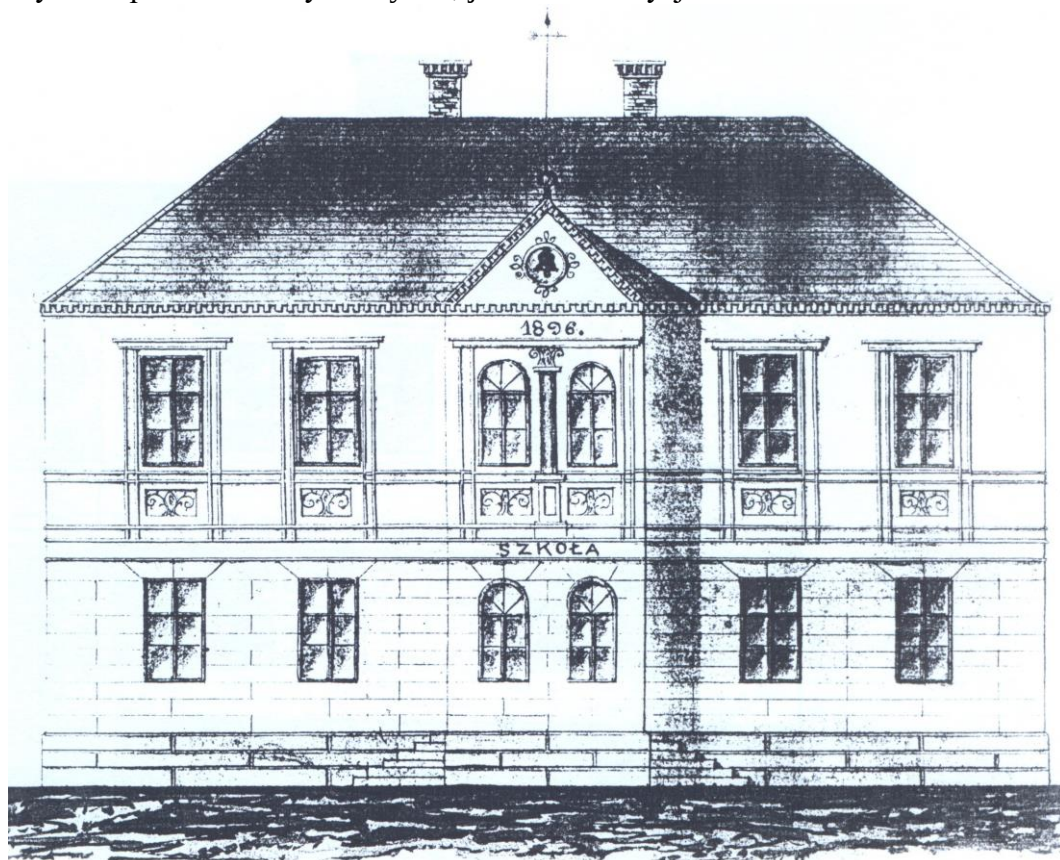
W październiku 1876 roku został przekazany do użytku nowy, drewniany budynek szkolny. Wybudowano go z funduszy gminnych w ciągu siedmiu miesięcy. Budynek posiadał dwie sale lekcyjne, pomieszczenie dla nauczyciela (dwa pokoje, kuchnia i piwnica), gminną izbę radną oraz areszt gminny. Usytuowany był poniżej obecnej „sołtysówki”.

Była to kolejna szkoła parafialna, gdyż wizytacje prowadzili starowiejscy proboszczowie.

2. Szkoła Ludowa

Brak w księdze wizytacyjnej kartek z lat 1880 – 1893 utrudnia określenie daty powstania Szkoły Ludowej w Starej Wsi. Prawdopodobnie w 1888 roku szkoła parafialna została przekształcona w jednoklasową szkołę ludową. Inne źródła podają, że zmiana ta nastąpiła w latach 1868 – 1871, natomiast od 1888 roku szkoła w Starej Wsi przeszła pod zwierzchnictwo Rady Szkolnej Okręgowej w Brzozowie. W 1892 roku przemianowano jednoklasową szkołę ludową na dwuklasową i powołano kierownika szkoły. Został nim nauczyciel **Piotr Biega**. Zatrudniono również drugiego nauczyciela – Gizelę Kobak, a od 1893 roku Józefę Chlebińską, z uwagi na większą liczbę uczniów. Księga wizytacyjna podaje, że w roku 1894 w szkole uczyło się 164 dzieci (85 chłopców i 79 dziewcząt), zaś w roku 1898 – było 220 wychowanków (105 chłopców i 115 dziewcząt).

Wzrost liczby uczniów oraz zły stan techniczny budynku szkolnego sprawiły, że już w 1893 roku zrodziła się myśl o budowie nowej szkoły. W 1895 roku inżynier Władysław Łuczycki wykonał plan i kosztorys budynku, jednak inwestycja ta nie została zrealizowana.

Projekt budynku szkolnego Władysława Łuczyckiego

W 1898 roku wprowadzono nauczanie dopełniające dla dzieci w wieku od 12 - 15 lat, osobne dla dziewcząt i chłopców. Program nauczania obejmował naukę robót ręcznych oraz przygotowanie do praktycznej nauki zawodu, tj. sadownictwa, ogrodnictwa, a od 1913 roku – pszczelarstwa.

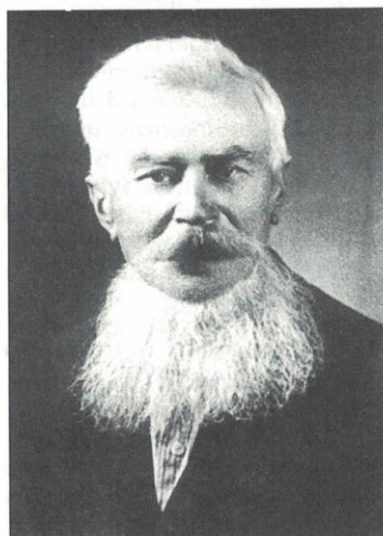
Do szkoły tej uczęszczali wybitni ludzie jak późniejsi księża: ks. Józef Bok SJ, ks. prof. Stanisław Maż SJ, ks. Kazimierz Kucharski SJ, żołnierz i kapelan, major II Korpusu; Sługa Boża s. Maria Leonia Nastał – służebniczka NMP, ks. misjonarz Jan Szuba; profesorowie: Stanisław Bodniak - prof. Uniwersytetu Poznańskiego, Józef Tomkiewicz – prof. Akademii Rolniczej w Poznaniu i Bydgoszczy oraz Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie; legionista Józef Data, kawaler Krzyża Srebrnego Orderu Virtuti Militari, sołtys Franciszek Żmuda, założyciel kapeli ludowej i orkiestry dętej.

Ks. Kazimierz Kucharski SJ

s. Maria Leonia Nastał

Prof. Józef Tomkiewicz

Józef Data legionista

3. 1911 – Szkoła im. Najświętszego Serca Jezusa

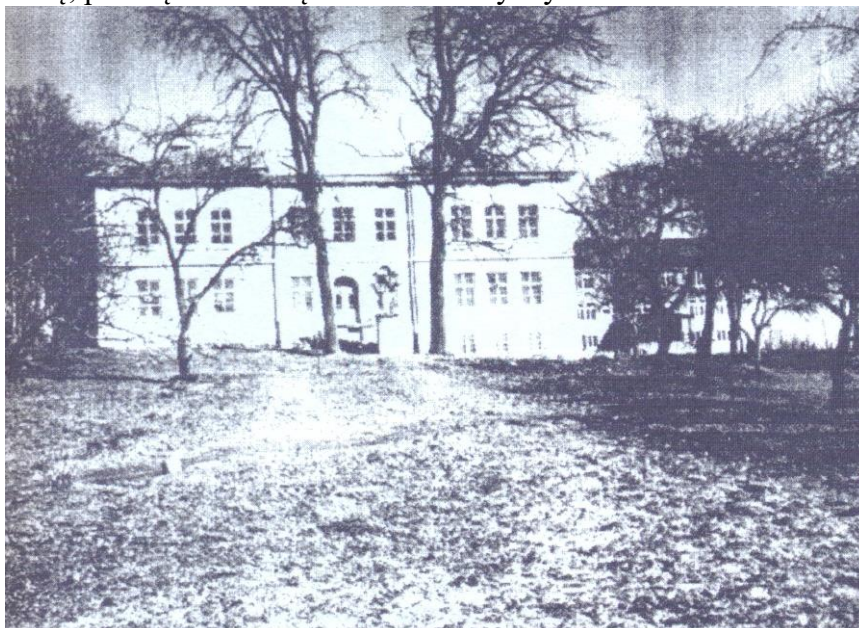
W latach 1901 – 1916 funkcję kierownika szkoły ludowej pełnił **Antoni Brodowicz**. Z jego inicjatywy wzniesiono nową, murowaną szkołę powszechną na miejscu dzisiejszego Przedszkola Samorządowego im. Jana Pawła II, obok klasztoru jezuitów. Kierownik szkoły stanął na czele Społecznego Komitetu Budowy. Założył również ogród szkolny. W 1905 roku założyciel szkoły doprowadził do powstania Spółki Oszczędności i Pożyczek Reiffeisena, był także skarbnikiem w pierwszej Ochotniczej Straży Pożarnej w Starej Wsi.

W 1902 roku zorganizowano szkolną bibliotekę.

W 1903 roku, przy pomocy proboszcza ks. Michała Jakubińskiego SJ, zakupiono u biskupstwa przemyskiego, półtora morga pola pod budowę nowej szkoły. Dokumentację projektową i kosztorysową wykonał inż. Mieczysław Sieczkowski ze Stryja. Budowę

prowadził przedsiębiorca z Sanoka, Jan Kopaczek (lub Kopczyk). Kamień węgielny poświęcił proboszcz parafii ks. Apoloniusz Kraupa SJ.

W 1911 roku zakończono budowę murowanej, jednopiętrowej szkoły, która mieściła sześć sal lekcyjnych oraz mieszkanie służbowe dla kierownika. W suterrenach urządzono kuchnię, piekarnię, pralnię i szwalnię. Koszt budowy wynosił 64 000 koron.

Zdjęcie szkoły z 1911

W tym samym roku 10 października przemyski biskup pomocniczy , ks. Karol Józef Fischer poświęcił szkołę i nadał jej zaszczytne imię - **Najświętszego Serca Jezusa**. Rok później przed budynkiem szkolnym ustawiono figurę Patrona szkoły, którą ofiarowała pani Kaczkowska z Krosna (1912 r.).

Zdjęcie figury Najświętszego Serca Jezusa

W roku szkolnym 1910/1911 naukę realizowało 289 dzieci. Stopniowo powiększono grono pedagogiczne o nowe siły nauczycielskie: Stanisław Kozak, Adam Lorenz, służebniczki NMP s. Maria Turza i s. Franciszka Hermana Wojaś, Maria Dziurżanka, Piotr Łukaszewski, Antoni Dziurżan, Józefa Fischer, Marian Wojna.

W latach 1911 – 1913 w ogrodzie szkolnym zasadzono sad, założono pasiekę dla potrzeb kursu ogrodniczo – pszczelarskiego dla młodzieży z nauki dopełniającej.

Od 1912 roku szkoła podjęła realizację planu nauczania szkoły czteroklasowej.

Z tego okresu pochodzi pieczęć, na odcisku której znajdują się symbole: otwarta księga, Najświętsze Serce Jezusa i pióro.

Zdjęcie pieczęci szkoły

4. Szkoła w czasie I wojny światowej i w okresie międzywojennym

W czasie I wojny światowej (1914 – 1918) budynek szkolny zajęło wojsko austriackie, piwnicę zaś przystosowano na szpital. Jak podaje „Kronika szkoły parafialnej”, przez pewien czas działał tu Rosyjski Czerwony Krzyż. Dwa razy Starą Wieś zajęły wojska rosyjskie. Następnie przeszły tędy wojska niemieckie i austriackie. Od maja 1915 roku wojsko zainstalowało w szkole pocztę polową i kasę wojenną.

Nauka rozpoczęła się dopiero we wrześniu 1915 roku. W latach **1917 – 1919** – po zmarłym 4 grudnia 1916 roku Antonim Brodowiczu – kierownikiem szkoły został **Leon Fok**. Szkoła miała wtedy sześć oddziałów, w których uczyło się 318 dzieci, w tym 166 chłopców i 152 dziewcząt. Od 1919 roku szkołą kierował **Marian Wojnarowski**. W placówce uczyło pięciu nauczycieli: Albina Fischer, Celestyna Czarnecka, Stanisława Brodowicz, s. Franciszka Hermana Wojas, służebniczka NMP i katecheta. Od 1926 roku pracę w szkole podjęli Czesława Reszko i August Konieczko.

Pod koniec października 1918 roku na terenie szkoły odbyła się patriotyczno – religijna akademii z okazji zakończenia wojny. Społeczeństwo ufundowało pomnik wdzięczności dla tych, którzy walczyli o niepodległość. Ustawiono go w ogrodzie szkolnym, przy ulicy. Projektantem pomnika i jego wykonawcą był Stanisław Macios.

11 listopada 1938 roku ks. proboszcz Jan Kopeć SJ dokonał uroczystego odsłonięcia i poświęcenia pomnika.

Odślonięcie pomnika poległych, 11 XI 1938r.

W 1946 roku na pomniku umieszczono tablicę o następującej treści: „ Ku czci poległych bohaterów z naszej gromady w dwóch wojnach od 1914 – 1945

W 1929 roku szkołę przekształcono z dwuklasowej w czteroklasową publiczną szkołę powszechną. Wychowankowie tej szkoły to m. in.: ks. dr Franciszek Bargieł SJ, Józef Bielawski, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, Stanisław Dydek, żołnierz spod Tobruku i Monte Cassino, społecznik, starowiejski „doktor Judym” – Józef Telesz, żołnierz AK, dr Franciszek Zbiegień, obrońca Warszawy we wrześniu 1939 roku, pracownik Narodowego Banku Polskiego.

W latach **1935 – 1939** kierownikiem szkoły była nauczycielka **Celestyna Czarnecka**.

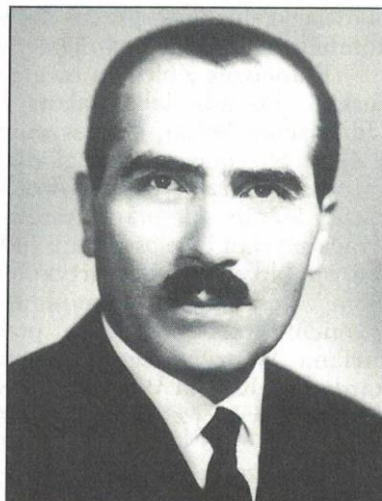
ks. prof. Franciszek Bargieł SJ

Prof. dr Józef Bielawski

Józef Telesz

dr Franciszek Zbiegień

5. Czas II wojny światowej i okupacji

1 września 1939 roku wybuchła II wojna światowa. W czasie okupacji niemieckiej szkołą kierował **Stanisław Piecuch** pochodzący ze Starej Wsi, aresztowany przez Niemców w 1943 roku.

Polityka Niemców odnośnie szkolnictwa polegała na likwidacji polskości i germanizacji ziem polskich. Dozwolone były szkoły powszechne, które miały nauczyć czytania, pisania i liczenia. Władze niemieckie uznały, że dla ludności ze wschodu nie mogą istnieć żadne szkoły wyższe niż czteroklasowa szkoła ludowa. Celem tego nauczania było proste liczenie do 500, napisanie nazwiska, posłuszeństwo wobec Niemców, uczciwość, pilność i grzeczność.

Budynek szkoły zajęły wojska Werhmachtu, a później szkołę zamieniono na magazyn zboża. Przez jakiś czas działała tam również kuchnia dla ubogich kierowana przez ks. Mariana Spytkowskiego.

Nauczanie rozpoczęto dopiero w zimie 1940 roku. Nauczyciele wbrew zakazom władz okupacyjnych, w ramach przedmiotów dozwolonych, uczyli historii, literatury polskiej, geografii i gimnastyki, posługując się przedwojennymi podręcznikami. To tajne nauczanie w zakresie szkoły powszechnej prowadzili następujący nauczyciele: Ludwika Gołąb, Stanisław Leń, Jadwiga Piecuch, s. Franciszka Hermana Wojas. Nauka przebiegała w trudnych i niesprzyjających warunkach, zwłaszcza zimą z powodu braku odzieży, obuwia, chorób, nie mówiąc nawet o słabym dostępie do książek czy pomocy naukowych.

Po wojnie, do roku 1948, kierownikiem szkoły był nadal Stanisław Piecuch. Wśród wychowanków należy wyróżnić Józefa Jagielskiego, profesora Akademii Medycznej we Wrocławiu.

I Komunia Święta 1945

Od lewej siedzą nauczyciele: Anna Zalot, Maria Pilawska, Czesława Kowalska, Jadwiga Piecuch, s. Franciszka Wojas, Anna Mroccka, ks. proboszcz Jan Przygoda, Stanisław Piecuch, Stanisława Brodowicz, Stanisław Leń, p. Jaśkiewiczowie

W tym miejscu należy powiedzieć o tajnym gimnazjum i liceum w Starej Wsi, które zostało zorganizowane w 1939 roku przez księży profesorów jezuickiego gimnazjum w Chyrowie. Głównym organizatorem tego konspiracyjnego ośrodka, działającego pod kryptonimem „Stara Wieś pod Brzozowem”, był **ks. Stefan Weidel SJ**, pseudonim „Stefan Węgierski”. Zespół tajnego nauczania tworzyli księża jezuici, nauczyciele świeccy, księża diecezjalni i siostry służebniczki.

Zajęcia odbywały się w klasztorze jezuickim, na plebaniach sąsiednich wsi, w domach prywatnych oraz w klasztorze Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP w Starej Wsi. Dla bezpieczeństwa młodzież uczyła się w kompletach, które składały się z 2 – 6 uczniów. Nauczanie odbywało się w szczególnie trudnych warunkach, gdyż w części kolegium kwaterowało wojsko niemieckie, następnie przebywała tu rezerwa na szkoleniu i służba sanitarna. Gestapo często urządzało kontrole lub łapanki. Uczniowie sporadycznie robili notatki, a wypracowania domowe i klasowe, po ich sprawdzeniu, palono. Na arkuszach egzaminacyjnych umieszczano fikcyjne daty egzaminu, daty urodzenia ucznia oraz pseudonimy egzaminatorów. Zawsze dbano o ochronę miejsca nauczania, opracowano system zabezpieczeń i hasła ostrzegawcze, np. gra na organach, ale każda lekcja, każdy egzamin były zagrożeniem dla nauczyciela i ucznia. Mimo to uczono i egzaminowano bezpłatnie, bezinteresownie, z wielkim poświęceniem i determinacją. Tajne nauczanie trwało do końca wojny i obejmowało wyłącznie osoby świeckie, po zamknięciu nowicjatu.

Władze Polski Podziemnej nadały ośrodkowi w Starej Wsi charakter prawny i zatwierdziły jego działalność. Komisja Weryfikacyjna Kuratorium Krakowskiego Okręgu Szkolnego wydała wszystkim uczniom państwowe świadectwa z ostatniej klasy, ukończonej

w ośrodku tajnego nauczania w Starej Wsi. Świadectwa takie otrzymało 178 uczniów; były to świadectwa maturalne, ukończenia gimnazjum lub poszczególnych klas gimnazjum.

ks. Stefan Weidel SJ

tableau maturzystów i nauczycieli tajnego nauczania

6. Szkoła w latach 1948 - 1981

W latach 1948 – 1981 kierownikiem szkoły został **Władysław Bolek** z Brzozowa.

Władysław Bolek

Był to czas, kiedy przede wszystkim należało się uporać ze zniszczeniami wojennymi. Praca nauczycieli była bardzo ciężka. Brakowało podstawowego sprzętu, podręczników, książek, pomocy naukowych. Jednak szkoła realizowała zadania dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze. Do programów wróciła literatura polska, historia i geografia. Dla dzieci zorganizowano dożywianie i pomoc materialną, ponieważ istniało zagrożenie gruźlicy. Cieszył każdy życzliwy gest, każda ławka, tablica, książka, mapa.

Był to również czas zmian organizacyjnych i odbudowy szkolnictwa. 7- klasową szkołę przemianowano na 8- klasową. Powstały oddziały przedszkolne dla sześciolatków. Zwiększono liczbę oddziałów oraz stopniowo liczbę nauczycieli. W latach 50 – tych zajęcia prowadzili nauczyciele: Władysław Bolek, Wanda Rychlik, Stanisława Brodowicz, Celestyna Czarnecka, Helena Motyczka, Helena Bogdańska, Zofia Zbiegień, s. Franciszka Hermana Wojas. W kolejnych latach pracę w szkole podjęli: Zofia Bolek, Zofia Wajda, Helena Kraus, Maria Dydek, Maria Pilawska, Helena Supel. Zespołem wokalnym opiekował się Franciszek Żmuda, zespół mandolinistów prowadził Ignacy Reszko.

Grono nauczycielskie

Siedzą od lewej: Zofia Wajda, Zofia Bolek, Wanda Rychlik, Władysław Bolek, ks. Ambroży Miosga SJ (uczący religii), Helena Bogdańska, Helena Motyczka, Helena Kraus

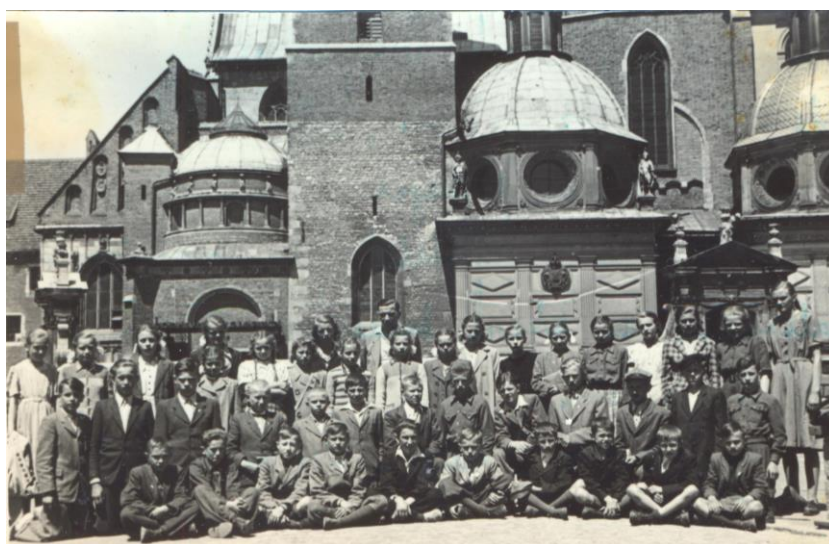
Średnio do szkoły uczęszczało 310 uczniów w ośmiu lub dziewięciu (w latach 70 – tych nawet szesnastu) oddziałach.

Dzięki staraniom kierownika Władysława Bolka rozbudowano szkołę w kierunku wschodnim, w latach 1958 – 1959 dobudowano część od strony południowej, a w latach 1961 – 1962 od strony północnej.

Budynek szkolny po remoncie i rozbudowie

Szkoła zyskała pięć sal lekcyjnych oraz zastępczą salę gimnastyczną. Przeprowadzono również remont budynku zniszczonego w czasie okupacji niemieckiej, odnowiono elewację, wstawiono nowe okna, odwodniono budynek, przebudowano piec i klatkę schodową, doprowadzono wodę i urządzono boisko szkolne. Placówka otrzymała potrzebne wyposażenie i pomoce naukowe: mapy do nauczania historii i geografii, tablice poglądowe i eksponaty przyrodnicze, sprzęt sportowy; dobrze wyposażona była pracownia fizyki i chemii oraz zajęć praktyczno - technicznych, działała biblioteka. Komitet Rodzicielski ufundował maszynę do pisania, ławki szkolne oraz książki do biblioteki. Rodzice angażowali się w organizację atrakcyjnych wycieczek.

Wycieczka do Krakowa, czerwiec 1950

Wycieczka do Warszawy, październik 1956

Wycieczka do Zakopanego, 1967

Nauczyciele prowadzili kółka przedmiotowe, zajęcia muzyczne, Szkolne Koło Odbudowy Warszawy, Szkolne Koło Obrońców Pokoju, PCK, LOP, SKS, SKO, prężnie działał chór szkolny i drużyna harcerska.

E W I D E N C J A D R U Ż Y N Y	ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO
1. Kucharski Tadeusz	 CZUWAJ XII- 11.
2. Goula Eugeniusz	
3. Fudocz Lesław	ZASWIADCZENIE № 2984
4. Nagał Kuzimierz	
5. Antoni Jan	R Z E S Z O W S K A D R U Ż Y N A H A R C E R Z Y
6. Bobek Stanisław	IM. "Bolesława Chrobrego"
7. Boron Mieczysław	PRZY szkole powszechnej wiejskiej
8. Cio Michał	W Starej - Wsi ; Hufiec " Brzo z ó w "
9. Cwynar Szczepan	ZOSTAŁA ZAREJESTROWANA
10. Dydek Kuzimierz	NA ROK 1947
11. Goula Leon	W R Z E S Z O W S K I E J C H O R A G W I H A R C E R Z Y
12. Kucharski Kuzimierz	WARSZAWA, DN. 7-go l i p c a 1947 r.
13. Kucharski Stanisław	KOMENDANT CHORAGWI NACZELNIK HARCERZY
14. Mał Kuzimierz	
15. Nagał Henryk	
16. Patek Stanisław	
17. Rybarczyk Stanisław	
18. Szuba Stanisław	
19. <i>Włodzisław</i>	
20. <i>Jankowski Józef</i>	
21. <i>Ćw. Cio Franciszek</i>	
22. <i>Łuczaj</i>	

Zaświadczenie o rejestracji VII Drużyny Harcerzy im. Bolesława Chrobrego przy szkole powszechnej wiejskiej w Starej Wsi, 1947

Sierpień 15. II 1948r

VII. Drużyna Harcerzy
im. Boł Chrobręgo
w Starajwsi.

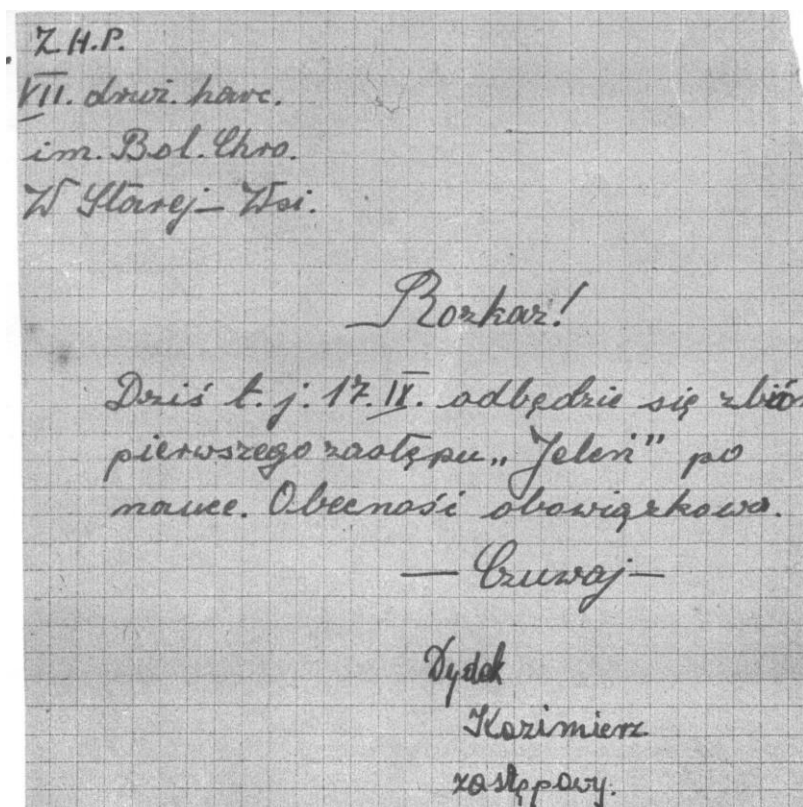
R O Z K A Z : *nr 5/48.*

- Pkt. I. W związku z poleceniem Kom. Chocąwki o ubezpieczeniu wszystkich harcerzy wyjeżdżających na oboz w tym roku zarzą-
dzać składkę od członka po 10 zł. za miesiąc luty marzec
celem pokrycia wydatków kasy w drużynie .
Drużyna odpłaci za każdego członka do Kom. Hufca po 24 zł.
w związku z wykonaniem rozkazu Kom. Chocąwki.
- Pkt. II. Uszerebił pochwały Zastępowi III za wykonanie rozkazu dru-
żyny i za solidarną pracę przy ozdabianiu świetlicy.
Również tą samą pochwałą uszerebił Zastępowi II, który
wsadził z III zastępowym seilanie pracować.
- Pkt. III. Przyjmuje do drużyny och. Czesłonia Marianna urodzonego
1.1.1934 roku i przedkłada go do zastępu I pierwszego.
Przyjmuje do drużyny och. Kucharskiego Kazimierz
urodzonego 8.IV.1938 roku. Iarzedkłada go do zastępu
III.iego, oraz Antonia Janna ur. 27. IV 1934 roku
i przedkłada go do zastępu I. wnego.

C Z U W A J !!

I-/. ów. COP FRANCISZEK
Cop Franciszek
CROZYNOWY.

Rozkaz skierowany do harcerzy z 1948 roku

Zawiadomienie o zbiórce zastępu „Jeleni”

Dzięki tym zmianom uczniowie mogli lepiej rozwijać swoje uzdolnienia i zainteresowania, osiągać lepsze wyniki oraz reprezentować szkołę w olimpiadach przedmiotowych na różnych szczeblach, w zawodach sportowych lub biorąc udział w występach chóru szkolnego, orkiestry czy zespołów instrumentalnych.

W latach 60-tych i w kolejnych w szkole pracowali następujący nauczyciele: Władysław Bolek, Zofia Bolek, Wiesława Pelc, Janina Leń, Genowefa Cop, Helena Kufel, Maria Bielec, Anna Czerkies – Błaż, Andrzej Myrta, Anna Materniak, Wanda Żmuda, Andrzej Cop, Anzelma Boroń, Anna Ważna, Anna Zborowska, Piotr Zborowski, Edward Żmuda, Zofia Wójcik, Aleksander Raszewski, Maria Siedlecza, Genowefa Buczkowicz – Sławęcka, Ewa Szałajko, Alicja Zygarowicz, Bronisław Przyczynek, Ewa Kwiatkowska – Więch, Bogusława Bryś, Stanisław Niedzielski

Wielu absolwentów tej szkoły ukończyło studia wyższe. Wśród nich jest co najmniej 24 inżynierów, 7 duchownych, 28 nauczycieli, 3 nauczycieli akademickich, 4 lekarzy, 13 ekonomistów i wielu wychowanków, którzy podjęli pracę w różnych zawodach.

7. Budowa nowej szkoły 1986 - 1996

Od roku 1981 / 1982 miejsce kierownika placówki oświatowej zajął dyrektor szkoły. W latach 1981 – 1990 był nim **mgr Ignacy Prajsnar**.

mgr Ignacy Prajsnar

Od roku 1982 / 1983 w strukturze szkoły pojawiło się stanowisko zastępcy dyrektora. W latach 1982 – 1987 był nim **mgr Józef Koczara**, a od 1987 roku zastępcą dyrektora został **mgr Aleksander Raszewski**.
zdjęcia

W tym czasie szkoła liczyła 359 uczniów, z którymi pracowało 18 nauczycieli. Liczba ta ciągle wzrastała. W roku szkolnym 1985 / 1986 w 16 oddziałach było już 439 uczniów oraz 52 dzieci przedszkolnych w 2 oddziałach.

Grono pedagogiczne stanowili nauczyciele: Janina Leń, Helena Kufel, Wiesława Pelc, Anna Zborowska, Anna Ważna, Maria Bielec, Bogdan Szczepanik, Zofia Kuś, Maria Wolanin, Anzelma Boroń, Genowefa Sławęcka, Ewa Raszewska, Zofia Wójcik, Zofia Kowalczyk, Genowefa Cop, Bernarda Tymczak, Teresa Jajko, Wojciech Sroka, Stanisław Chrobak, Alicja Zych, Lucyna Szmyd, Jolanta Kusak, Danuta Myćka, Celina Dydek-Wolanin, Danuta Szelast, Halina Kudła, Danuta Kucab

Od roku szkolnego 1989 / 1990 oraz w kolejnych latach pracę w szkole podjęli: Stanisława Gładysz, Lucyna Stańko, Danuta Wolanin, Anna Żmuda, Agnieszka Macina – Glazer, Grażyna Szuba, Krzysztof Gołąb, s. Celestyna Tomoń, ks. Antoni Drąg SJ

Danuta Kędra, Ewa Chrobak, Katarzyna Haduch – Albrycht, Grażyna Piecuch, Beata Mielcarek, Ewelina Lenart, Katarzyna Boczar, s. Alicja Zygmunt, s. Teresa Nowosiadło, s. Ewa Picher, s. Iwona Łabędzka, ks. Marian Kępka SJ

Należy dodać, że do szkoły wróciła nauka religii. W czasach Polski Ludowej uczono religii w kaplicy św. Andrzeja Boboli lub w punkcie katechetycznym przy starowiejskim sanktuarium. 10 października 1990 roku, w okresie przemian politycznych, decyzją Kuratorium Oświaty i Wychowania w Krośnie, przywrócono szkole imię z 1911 roku, usunięte przez władze oświatowe PRL –u.

Zdjęcie napisu

Mimo remontów i dwukrotnej rozbudowy, budynek, pamiętający czasy okupacji niemieckiej, stał się ciasny i niebezpieczny. Sufity podparto stemplami, okna były

nieszczelne, kaflowe piece dymiły, w związku z czym zrodziła się myśl budowy nowej szkoły.

W 1986 roku powołano 34 – osobowy Społeczny Komitet Rozbudowy Szkoły, z przewodniczącym inż. Józefem Boroniem na czele. Prace budowlane przebiegały etapami. Dzięki zaangażowaniu społeczności wiejskiej, pomocy Sióstr Służebniczek, które ufundowały pokrycie dachowe, środkom uzyskanym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej oraz wyteżonej pracy sztabu fachowców i ludzi dobrej woli, we wrześniu 1994 roku oddano do użytku Segment A – 2, tzw. „łącznik”.

Na czas budowy, klasy I – III , dzięki życzliwości ojców jezuitów, przeniesiono do punktu katechetycznego przy kościele z uwagi na bezpieczeństwo dzieci.

W listopadzie 1992 roku rozpoczęto prace ziemne pod główny budynek dydaktyczny A – 3. Ksiądz arcybiskup Jgnacy Tokarczuk dokonał aktu wmurowania kamienia węgielnego i poświęcił plac budowy. Dzięki wsparciu finansowemu ze strony burmistrza gminy Brzozów, Józefa Rzepki, sponsorom oraz brzozowskiej firmie WAFRO, 20 kwietnia 1996 roku nowa szkoła została oddana do użytku. Podczas uroczystości budynek poświęcił ks. arcybiskup Józef Michalik, metropolita przemyski. Również w tym dniu nadano szkole sztandar z centralnym motywem Najświętszego Serca Jezusa – Patrona Szkoły Podstawowej.

Zdjęcie z budowy i oddania s.466

Awers i rewers sztandaru Szkoły Podstawowej

Ta piękna i nowoczesna szkoła liczyła kilkanaście sal lekcyjnych, w tym klasopracownie, dobrze wyposażoną bibliotekę, pracownię komputerową, zastępczą salę gimnastyczną, sekretariat i gabinet dyrektora szkoły, gabinet higienistki, sanitariaty i szatnie.

Funkcję dyrektora szkoły, w latach 1990 – 1999 , pełnił **Stefan Szarek**, zaś zastępcą dyrektora w roku szkolnym 1990 / 1991 – **mgr Aleksander Raszewski**. Od roku 1991 / 1992 obowiązki zastępcy dyrektora sprawuje **mgr Ewa Raszewska**.

mgr Stefan Szarek

8. Powstanie Gimnazjum im. ks. Stefana Weidla

W związku z reformą polskiego systemu edukacji, 1 września 1999 roku, zostało utworzone trzyletnie gimnazjum na podbudowie sześcioklasowej szkoły podstawowej.

Dyrektorem gimnazjum został **mgr Stanisław Chrobak**.

mgr Stanisław Chrobak

Stanowisko dyrektora szkoły podstawowej piastuje **mgr Ewa Raszewska**, zaś zastępcą dyrektora została **mgr Anzelma Boroń**.

mgr Anzelma Boroń

W skład grona nauczycieli gimnazjum weszli: Mariola Bałabas, Barbara Budek, Paweł Froń, Agnieszka Draguła, Justyna Giermańska, Elżbieta Cetnarowicz, Maria Wolanin, Halina Hydzik – Pańko, Renata Dydak, Danuta Słaby, religii uczyli kolejno: ks. Władysław Mika SJ, ks. Mariusz Kubów SJ, ks. Krystian Jucha SJ, ks. Jan Łuc SJ, ks. Tomasz Nogaj SJ.

Należy dodać, że w gimnazjum zostali zatrudnieni nauczyciele pracujący również w szkole podstawowej.

W wyniku podjętych starań rady Pedagogicznej, Rady Rodziców, Samorządu Szkolnego i Rady Sołeckiej, Uchwałą nr XVI / 179 / 2000 z dnia 14 kwietnia 2000 roku, Zarząd Miejski, a następnie Rada Gminy w Brzozowie nadała starowiejskiemu gimnazjum imię księdza Stefana Weidla SJ. Idee, które przyświecały życiu i pracy Patrona – wybitnego kapłana, Polaka, patrioty, humanisty, profesora, organizatora tajnego gimnazjum i liceum w okresie okupacji niemieckiej, sprawiły, że właśnie tę Postać wybrano za wzór do naśladowania przez kolejne pokolenia uczniów.

Awers i rewers sztandaru Gimnazjum

Oficjalne nadanie szkole imienia odbyło się 28 maja 2000 roku, w Bazylice pw. Wniebowzięcia NMP w Starej Wsi. W tym dniu, na tzw. „Polowcu”, miały miejsce uroczystości patriotyczno – religijne upamiętniające 56 rocznicę zrzutu broni dla brzozowskiego Obwodu AK z czasów II wojny światowej.

23 listopada 2000 roku szkoła otrzymała piękny sztandar ufundowany przez społeczność Starej Wsi. Zaprojektowany został przez s. Augustynę Marek i wykonany przez siostry ze Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP w Starej Wsi. Od tej pory sztandar nadaje splendoru ważniejszym uroczystościom szkolnym i lokalnym; jest bardzo ważnym elementem ceremoniału szkolnego podczas rozpoczęcia i zakończenia roku szkolnego, ślubowania uczniów klas pierwszych gimnazjum połączonego z obchodami święta patronalnego, pożegnania absolwentów szkoły oraz podczas uroczystości patriotyczno – religijnych z okazji 11 Listopada i 3 Maja. W ten sposób młodzi ludzie kształtują właściwe postawy obywatelskie i patriotyczne.

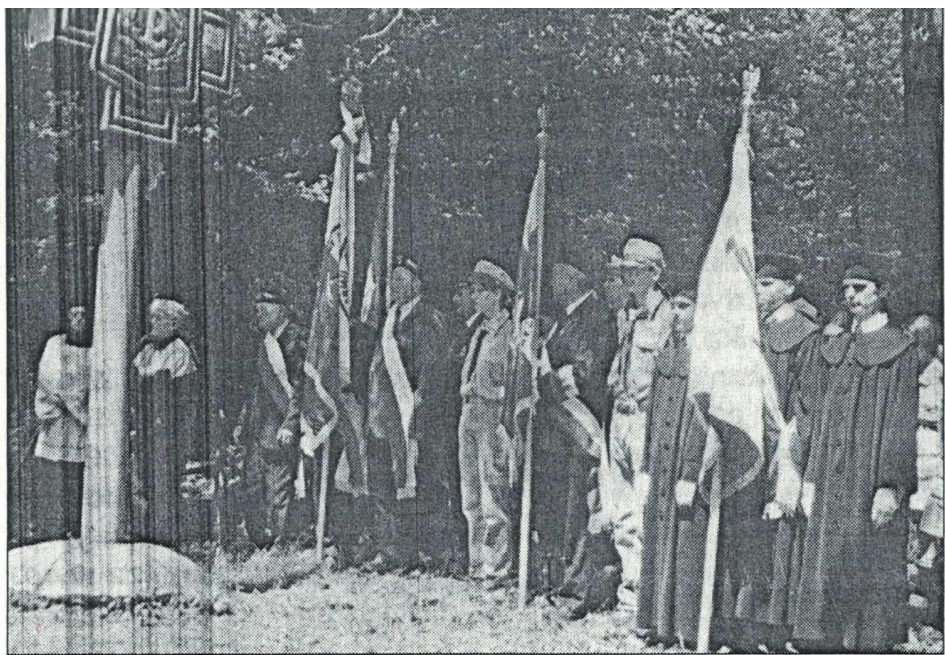
11 Listopada Święto Niepodległości, Brzozów

3 Maja, Brzozów

Ślubowanie i pasowanie uczniów klas pierwszych gimnazjum

Lekcja historii, Parnas Stara Wieś

Dyrektor gimnazjum ogłosił dzień 23 listopada Świętem Patrona Szkoły i co roku jest obchodzone szczególnie uroczystie. Po mszy św. w starowiejskiej bazylice, dyrekcja szkoły, nauczyciele, zaproszeni goście, rodzice i młodzież udają się na cmentarz, gdzie w atmosferze modlitwy uczniowie zapalają znicze i składają wiązanek biało – czerwonych kwiatów, oddając hołd osobie i dziełu Patrona. Kolejną, ważną częścią tej uroczystości jest ślubowanie i pasowanie uczniów klas pierwszych oraz okolicznościowy program artystyczny. Gimnazjaliści otrzymują legitymacje uczniowskie i symboliczne pamiątki.

Święto Patronalne Gimnazjum-złożenie kwiatów przy grobie ks. S. Weidla

W tym dniu dyrektor placówki wręcza tytuł Przyjaciela Gimnazjum osobie zaangażowanej w życie szkoły i wspierającej ją w rozwoju. Warto podkreślić, że w ten

sposób również zostali uhonorowani aktywni rodzice, którzy są inicjatorami wielu cennych działań, m.in. akcji „Lżejszy plecak”.

Uczniowie szkoły podstawowej mają ślubowanie i pasowanie w październiku, natomiast Dzień Patrona jest równie uroczyście obchodzony w święto Najświętszego Serca Jezusa (w maju lub w czerwcu).

Święto Szkoły Podstawowej im. Najświętszego Serca Jezusa

W listopadzie 2001 roku powstało pierwsze w okolicy Miasteczko Ruchu Drogowego jako efekt pracy wielu ludzi: p. Kazimierza Barańskiego, sponsorów i rodziców.

Prace ziemne przy budowie miasteczka

Oddanie Miasteczka Ruchu Drogowego

We wrześniu 2003 roku oddano do użytku nową salę gimnastyczną wraz z zapleczem technicznym, szatniami, kuchnią, stołówką oraz obiekty sportowe, w tym boisko do piłki nożnej, piłki ręcznej i kort do tenisa ziemnego.

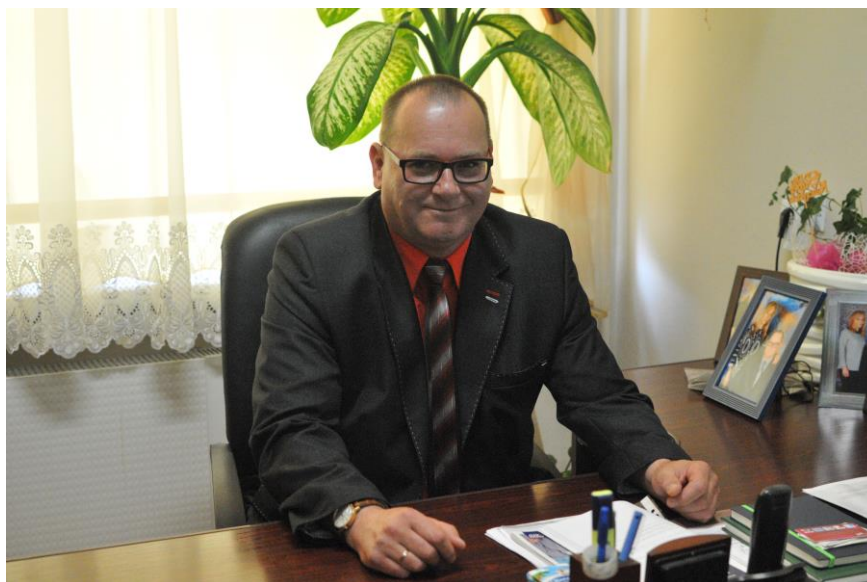

Obiekty sportowe

9. Zespół Szkół

Od 2004 roku funkcjonuje Zespół Szkół, w skład którego wchodzi szkoła podstawowa i gimnazjum. Funkcję dyrektora pełni **mgr Stanisław Chrobak**, zastępcą dyrektora jest **mgr Zbigniew Sobota**. W sekretariacie szkoły pracuje p. Krystyna Długosz.

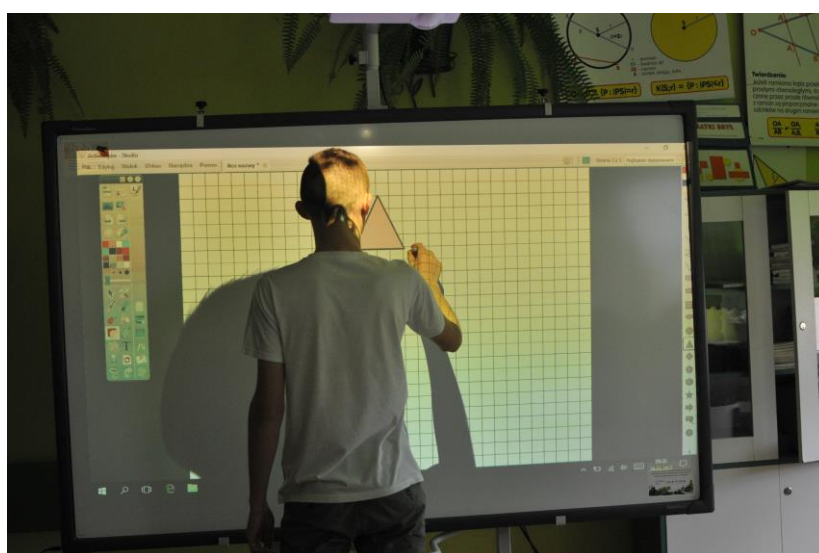
mgr Stanisław Chrobak - dyrektor

mgr Zbigniew Sobota – zastępca dyrektora

Kadra nauczycieli to w większości nauczyciele dyplomowani, posiadający często kwalifikacje do nauczania dwóch przedmiotów. Obecnie w ZS pracują następujący nauczyciele: Lucyna Szmyd, Alicja Zych, Danuta Wolanin, Ewa Chrobak, Jolanta Kusak, Magdalena Błaż, Danuta Myćka, Danuta Kędra, Elżbieta Stabryła, Katarzyna Boczar- Gnyp, Monika Wojtoń, Lucyna Ruszel, Agnieszka Draguła, Anna Żmuda, Ewelina Korfanty, Justyna Giermańska, Monika Szmyd, Teresa Jajko, Barbara Dudek, Mariola Bałabas, Wojciech Sroka, Anna Kwiatkowska- Bodnar, Magdalena Wadas - Boroń, Katarzyna Klimaszewska, Beata Mielcarek, Bernarda Tymczak, Paweł Boroń, Krzysztof Gołąb, Paweł Froń, Hubert Tymczak, s. Małgorzata Syska, s. Agata Krok, ks. Łukasz Dębiński SJ, Danuta Kucab – pracownik biblioteki

Placówka posiada dobrze wyposażone klasypracownie, trzy pracownie komputerowe z tablicami interaktywnymi, bibliotekę ze stanowiskami komputerowymi, kuchnię, świetlicę, która także pełni funkcję stołówki, gabinet higienistki, pedagoga, psychologa i logopedy. Każda sala wyposażona jest w sprzęt audiowizualny. W szkole realizowane są projekty finansowane przez Unię Europejską np. „Szansa dla każdego ucznia” oraz inne projekty, dzięki którym pozyskiwane są atrakcyjne środki i pomoce dydaktyczne.

Uczniowie korzystają z bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych, podczas których pod kierunkiem nauczycieli przygotowują się do występów artystycznych, konkursów

tematycznych, olimpiad przedmiotowych, zawodów sportowych i strażackich oraz egzaminów końcowych, osiągając znaczące sukcesy. W szkole działają kółka rozwijające uzdolnienia i umiejętności wychowanków z poszczególnych przedmiotów oraz zainteresowania taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, czytelnicze, szachowe, rowerowe, sportowe i sportowo- pożarnicze. Efekty działalności placówki i osiągnięcia uczniów są prezentowane na stronie internetowej szkoły oraz w lokalnych czasopismach: „Gazecie Powiatowej” i „Wiadomościach Brzozowskich”.

Od 2005 roku na terenie placówki działa Prywatna Szkoła Muzyczna I stopnia, do której uczęszczają również uczniowie naszej szkoły.

Uczniowie mający trudności mogą korzystać z różnych form pomocy psychologicznej – pedagogicznej.

Co roku uczniowie przeprowadzają demokratyczne wybory do Samorządu Uczniowskiego. Wspierani przez nauczycieli i rodziców włączają się w organizację uroczystości szkolnych: akademii, konkursów, zabaw andrzejkowych i choinkowych, obchodów Dnia Patrona, Dnia Dziecka, wycieczek, wyjazdów do kina lub do teatru.

W szkole działa sklepik, w którym uczniowie mogą kupić zdrową kanapkę, owoce lub smaczne, ekologiczne przekąski.

Wolontariusze skupieni w Szkolnym Kole „Caritas” prowadzą różnorodne akcje charytatywne na rzecz potrzebujących, odwiedzają podopiecznych w Domu Opieki Społecznej i w Zakładzie Opiekuńczo- Wychowawczym w Brzozowie.

Zbiórka pieniędzy przez członków Szkolnego Koła „Caritas”

Szkoła współpracuje z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatową Komendą Policji, Ochotniczą Strażą Pożarną, Sanepid – em, Poradnią Psychologiczną – Pedagogiczną, Fundacją im. St. Bieńczak, Miejską Biblioteką Publiczną w Brzozowie, jednostkami muzealnymi na terenie Brzozowa i Starej Wsi oraz Kolegium Ojców Jezuitów, Przedszkolem Samorządowym i Warsztatami Terapii Zajęciowej w Starej Wsi. Warto zaznaczyć także współpracę z Mobilnym Centrum Planowania Kariery Zawodowej w Krośnie w zakresie doradztwa zawodowego dla uczniów kończących gimnazjum.

Staraniem dyrekcji i pracowników szkoły w 2015 roku odnowiono grób Antoniego Brodowicza, budowniczego szkoły z 1911 roku i wielkiego społecznika, spoczywającego na starowiejskim cmentarzu. Wykonawcami prac renowacyjnych byli panowie Józef i Tadeusz Tyczka, którym również tą drogą serdecznie dziękujemy.

Odrestaurowany grób kierownika szkoły z 1911r Antoniego Brodowicza

Podsumowując, należy stwierdzić, że na przestrzeni przeszło stu pięćdziesięciu lat kształtowania się szkolnictwa w Starej Wsi zaszło wiele pozytywnych zmian. Dzisiejsza szkoła to imponujący kompleks budynków z dużym zapleczem sportowym, socjalnym, bazą naukową i bogatą ofertą różnorodnych działań dydaktyczno – wychowawczych i opiekuńczych. To dzieło wielu pokoleń ludzi mądrych, pracowitych, oddanych szkole i młodzieży. Efekty ich działań mają na celu wszechstronny rozwój każdego ucznia i jak najlepsze przygotowanie go do kolejnego etapu kształcenia i życia w społeczeństwie.

Źródła:

W. Bolek, *Kronika szkoły w Starej Wsi 1948 – 1979*.

M. Cioch, *Relacja ustna z dnia 10 lutego 2017 r.*

S. Dydek, *Stara Wieś. Z dziejów wsi i sanktuarium*, Brzozów 1996.

L. Grzebień SJ, *Jezuicki ośrodek tajnego nauczania w Starej Wsi*, Przemyśl 1989.

Księga absolwentów Gimnazjum im. ks. Stefana Weidla w Starej Wsi.

Kronika szkoły parafialnej wraz z księgą wizytacyjną.

Kronika szkoły w Starej Wsi.

J. Kusak, *Rozwój szkolnictwa ludowego w powiecie brzozowskim w okresie*

autonomii galicyjskiej, Rzeszów 1986.

T. Kuźnar, *Relacja ustna z dnia 18 stycznia 2017 r.*

I. Prajsnar, *Relacja ustna z dnia 20 stycznia 2017 r.*

L. Szmyd, *Szkoła ludowa w Starej Wsi w latach 1867 – 1914*, Rzeszów 1999.

H. Śnieżek, *Relacja ustna z dnia 12 stycznia 2017 r.*

Zbiorowa, *Brzozów. Zarys monograficzny*, Brzozów 1990.

W PROJEKCIE UDZIAŁ WZIĘLI:

Martyna Macios

Milena Macios

Aleksandra Szmyd

Wiktoria Mrozek

Przemysław Dydek

Jakub Szuba

OPIEKUNOWIE PROJEKTU:

Anna Żmuda

Danuta Kędra

Teresa Jajko

Paweł Boroń

STARA WIEŚ 2017